

Lantmännens preliminära

Skördesumming 2024

Stora regionala variationer i årets skörd

När årets skörd är i sitt sluteskede kan det konstateras att den lokala variationen varit extremt stor, vilket inneburit att volymen ser ut att bli lägre än prognoser som gjorts. Skördeutfallet visar vidare på mycket stora regionala variationer. Det ombytliga och extrema vädret, med både översvämningar och längre torkperioder, har påverkat den svenska skörden negativt i många områden.

Förra hösten var mycket blöt vilket innebar sämre förutsättningarna för Sveriges lantbrukare att etablera en bra höstgröda. Även vårbruket försenades av mycket nederbörd under vintern, enligt statistik från SMHI var nederbördsmängden under vintern dubbelt så stor i många områden jämfört med normalt. Konsekvensen blev en kortare växtsäsong för de vårsådda grödorna. Under försommaren var det brist på regn och perioder torka i delar av landet vilket ytterligare försvårade för grödorna. Därefter drabbades många av lokala skyfall.

Det ombytliga vädret gör det svårare för lantbrukarna att utföra sina insatser i exakt rätt tid. Årets utfall av de höstsådda grödorna beror till stor del på när lantbrukarna kunde genomföra höstsådden innan det började regna oavbrutet, detsamma kan sägas om utfallet av vårsådden.

Vad gäller kvaliteten på årets spannmål är den i stort bra. Utfallet ser betydligt bättre ut än vad det gjorde föregående år, som påverkades hårt av regnet under skördarbetet. Odlingen av vall – gräs till hö eller ensilage – är viktig för svenska mjölk- och nötköttproducenter och täcker ungefär hälften av åkerarealen. Här har vädret gynnat odlingen, där både volym och kvalitet varit mycket god.

"Att vädret varierar är lantbrukarna vana vid, men extrema regnet och torkan är svåra att förutse, och ännu svårare att hantera. De är också en av orsakerna till att avkastningarna har stora lokala variationer inom regionerna, och ibland även inom kommunerna."

Per Germundsson
Försäljnings- och försörjningschef
Lantmännens spannmålsenhet

Fördelning av sädesslag

Vete

Höstvete är den vanligaste grödan i Sverige. Den genomsnittliga skörden uppgår till nästan tre miljoner ton per år. Detta utgör drygt hälften* av den totala skörden av spannmål i Sverige.

Höstvete är en robust gröda med generellt god avkastning som främst används i livsmedelsproduktionen. Vete är en betydande internationell handelsvara och står för den största andelen av svensk spannmålsexport.

Årets skörd har påverkats negativt av att sådden förra hösten skedde under besvärliga och allt för blöta förhållanden. Kvaliteten på årets vete är dock generellt sett god.

Havre

I genomsnitt skördas drygt 600 000 ton havre i Sverige, vilket utgör cirka tolv procent* av den totala spannmålsskörden. Havre är en central gröda för det svenska jordbruket och förutsättningarna att odla havre i Sverige är mycket goda. Globalt finns det ett stort intresse för havre och exportmarknaden efterfrågar i ökande omfattning svensk och finsk havre. En del områden har haft problem med dåligt matade kärnor vilket gör att havren blir lätt, men generellt god kvalitet på grödan i år då skörden kunde genomföras under bra förhållanden.

Råg

Idag odlas råg på cirka en procent av odlingsarealen i Sverige och i genomsnitt skördas 150 000 ton råg per år, vilket utgör cirka tre procent* av den totala spannmålsskörden. Råg växer snabbt och har traditionellt främst använts för bakning av knäckebröd och grovt bröd som görs på fullkornsråg och surdeg.

Korn

I Norden har korn länge varit en dominerande gröda som främst används till djurfoder, men även som malkorn till öl och whiskeyproduktion. Idag utgör korn drygt 25 procent* av den totala spannmålsskörden. Andelen korn som kommer gå att använda till öl och whiskey är högre i år jämfört med förra året.

*beräknat på snittet för grödan och den totala skörden under de senaste fem åren i Sverige.

Oljeväxter

I Sverige odlas oljeväxterna raps, rybs och lin. Raps står för de överlägset största volymerna, och odlas till största delen i södra Sverige. Totalsköörden av de närbesläktade grödorna raps och rybs är knappt 350 000 ton per år. * God kvalitet på grödan.

Trindsäd

Trindsäd, det vill säga ärter och bönor, har under de senaste åren fått ökad uppmärksamhet. Marknaden för gröna proteiner växer och det finns ett ökande intresse av att förädla växtprotein ur baljväxter. Proteingrödor är även av stort intresse för de svenska djurbönderna, som alternativ till importerade proteinkällor. Positiva effekter av att odla ärter och bönor är att de binder kväve i marken och bidrar till att förbättra markstrukturen. Volymen uppskattas till drygt 100 000 ton per år. *

Vall

Vall, det vill säga odling av gräs till hö eller ensilage, är en mycket stor gröda och en av de viktigaste för svenska mjölk- och nötköttsproducenter. Vall odlas på cirka hälften av den svenska åkermarken. I år har vädret gynnat vallodlingen och många lantbrukare har fått både bra kvalitet och kunnat ta en extra skörd av vallen tack vare en lång fin höst. Fler skördar betyder generellt sett större volymer och mer foder till djuren.

*beräknat på snittet för grödan och den totala skörden under de senaste fem åren i Sverige.

Svenskt och bondeägt för stärkt livsmedelsberedskap

Världens geopolitiska läge betonar vikten av beredskap och en tydlig strategi för att främja en hållbar och effektiv svensk livsmedelsproduktion. Sveriges bristande livsmedelsberedskap – och därmed krisberedskap – är en utmaning. Sverige förlitar sig på import då Sveriges bönder och livsmedelsaktörer enbart producerar 50 procent av landets mat. Denna så kallade självförsörjningsgrad kan jämföras med till exempel Finlands 80 procent och Danmarks 150 procent.

Sverige har inga reservlager av spannmål, insatsvaror till jordbruket eller andra förnödenheter. Samtidigt pågår ett aktivt arbete i landets grannländer med att bygga och öka sina beredskapslager, något Lantmännen tycker att även Sverige ska göra. Spannmål är Sveriges största gröda, som kan lagras länge och har spannmål ett brett användningsområde, dels som livsmedel, dels som foder för att producera näringsrika livsmedel som mjölk, kött och ägg.

Men det handlar inte enbart om att planera för lagerhållning av spannmål, utan också om mineralgödsel, utsäde, växtskydd, foderråvaror och drivmedel. En viktig del i helheten är en svensk växtnäingsstrategi, däribland

att bygga en svensk produktion av grön mineralgödsel.

Nyligen presenterades en Novus-undersökning på uppdrag av Lantmännen som visar att sex av tio medborgarna är oroliga för att maten inte ska räcka till under kriser, och samtidigt vill två av tre veta mer om hur man som konsument kan påverka. Potentialen är stor för att öka vår inhemska livsmedelsproduktion - svensk mat är något vi ska vara stolta över, värna och prioritera. Genom att välja svenskt och bondeägt kan konsumenten påverka och vara delaktiga i att stärka Sveriges livsmedelsberedskap.

Vill vi fortsatt ha ett livskraftigt lantbruk som skapar en stark livsmedelsproduktion och bidrar till en robust livsmedelsberedskap krävs det även stora satsningar i klimatanpassningar, bland annat genom växtförädling, bevattning och dränering. Områden där samhället och politiken behöver agera gemensamt med insatser i hela värdekedjan från jord till bord.

Undersökningen genomfördes av Novus på uppdrag av Lantmännen, via webb-intervjuer i Novus slumpmässigt rekryterade Sverigepanel vilket garanterar representativa resultat. Undersökningen bygger på 1 084 genomförda intervjuer med den svenska allmänheten 18–84 år under perioden 15–22 augusti 2024. [Läs mer.](#)

6 av 10

6 av 10 är oroliga för att Sveriges mat inte skulle räcka till alla medborgare vid en kris- eller krigssituation.

2 av 3

2 av 3 vill veta mer om hur man som medborgare kan bidra till landets självförsörjning av livsmedel.

1 av 4

Var fjärde vet inte, eller tror inte, att de själva kan hjälpa till att höja Sveriges självförsörjningsgrad.

"En robust livsmedelsberedskap – och ytterst en starkare krisberedskap – startar med ett konkurrenskraftigt och lönsamt svenskt lantbruk. Vi har en god dialog med politiker och om fler politiska beslut och investeringar genomförs, samtidigt som vi som marknadsaktör aktivt bidrar med kunskap och genomförande, har vi kommit långt. Kan vi dessutom kommunicera värdet av att välja svenskt och handla bondeägt, finns alla möjligheter. På så sätt kan vi tillsammans skapa en starkare krisberedskap."

Magnus Kagevik
vd & koncernchef
Lantmännen

Lantmännens skördeår

Lantmännen publicerar sin skördeprognos - en uppskattning av hur stor årets skörd kommer att bli - i juli. Prognosens syfte är att ge Lantmännen ett underlag för hur mycket spannmål som kommer att levereras från de svenska lantbrukarna under året. Prognosen innebär även att allmänheten får information om den kommande skörden, en nyhet som brukar vara av stort intresse.

Skördeprognosen baseras på en bedömd avkastning som bygger på väderdata, nederbörd, temperatur samt arealuppgifter för varje län, som lantbrukarna i Sverige skickat in till Jordbruksverket. Även historiska uppgifter, exempelvis avkastning för liknande år, vägs in.

Att på förhand göra en bedömning av skörden är svårt och det är därför viktigt att

ha i åtanke att skördeprognosen är just en prognos. Vädret under den resterande delen av sommaren och under skörden påverkar också både den faktiska volymen och kvaliteten.

I slutet av oktober eller då skörden officiellt avslutas gör Lantmännen en preliminär skördesummering. Att göra en exakt bedömning av den slutgiltiga skördevolymen är svårt direkt efter det att skörden avslutats då alla analyser och sammanställningar inte är helt slutgiltiga. Det är därför viktigt att ha i åtanke att den preliminära skördesummeringen är just preliminär. Årets skörd, gällande såväl kvantiteter som kvaliteter, går säkrast att uppskatta när skördeåret är slut, det vill säga i juni nästkommande år.

Lantmännen är ett lantbrukskooperativ och norra Europas ledande aktör inom lantbruk, maskin, bioenergi och livsmedel. Vi ägs av 18 000 svenska lantbrukare, har 12 000 anställda och omsätter 70 miljarder SEK på årsbasis. Genom forskning och verksamhet i hela värdekedjan tar vi ansvar från jord till bord.

